

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paraenesis De Eleemosyna

Alardus <Aemstelredamus>

[Köln], 1545

VD16 A 1250

Omni petenti dandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63012)

DE ELEEMOSYNA.

cutio est, aut flagitium, aut facinus uetans, aut utilitatem, aut beneficentiam iubens, non est figurata. Si autem flagitium, aut facinus uideatur iubere, aut utilitatem, aut beneficentiam uetare, figurata est.

Scriptum est, Da misericordiam, & ne suscipias peccatorem. Posterior pars sententiæ huius uideatur uetare beneficentiam. Ait enim: Ne suscipias peccatorem, intelligas enim figurate positum pro peccato peccatorē, ut peccatum eius non suscipias.

Memoriæ proditū est Iudæis binas decimas quotannis fuisse, posteriorem pro peregrinis pauperibus gentis suæ, de qua dictum est: Omni petenti tribue: sed alteram priorem ista Leuiticis tradendam, primam separabant Leuiticis, & de hac dictū est: Desudet eleemosyna in manu tua, donec inuenias iustum cui des, hoc est, cui debeas.

Omni petenti dandum.

Avgustinus in Psalmum 102. Faciens misericordias dominus. Sed quibus? Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. In omnes fac misericordiam. Quam misericordiam facturus es iusto? in necessitatibus tantum corporalibus. Cui si defuerint supplementa à te, nō ei deerūt à deo, quod ergo facis, tibi plus, pdest. Das mendico transeunti & petenti, quæres & istum cui des, p quē recipiaris in tabernacula æterna: q̄a qui recipit iustum in nomine iusti, mercedem iusti accipiet. Mendicus te querit, iustum tu quere: de alio em̄ dictum est, om̄i petenti te da: & de alio dictum est: Desudet eleemosyna in manu tua, donec inuenias iustum cui eam tradas.

DE ELEEMOSYNA.

Et si diu non inuenitur, diu quære & inuenies. Sed quid præstabis? nonne plus tibi præstatur? Si nos uobis, inquit, spiritalia seminauimus, magnum est si uestra carnalia metamus? Inde est illud quod pridem exposuimus in nutu domini, quia producit de terra fœnum iumentis, id est, carnalia eis qui triturant, quia boui trituranti os non infrenabis. Vnde uos adhortati sumus, ut in hac re diligētes sitis, cauti, sobrii, opera uestra thesauros uestrors deputetis. Nunquid autem hæc fratres ideo dicimus, ut ita fiant in nos? Puto in nomine domini posse esse istam quamuis infirmorum uocem, Apostolicam tamen, sed uobis prodest, sicut ait ipse Apostolus, non qua quæro datum, sed requiro fructum. Quam ergo eleemosynam facturus es iusto? Non pascebat uidua pascebat coruus, quia pascebat qui fecit coruū, Heliam dico. Non ergo deest unde deus det suis, tu uide quid emas, quando emas, quanti emas. Emis enim regnum cælorum, & non est emendi tempus nisi in hac uita. Et quam uili emas attende. Tanti tibi ualet, quantum habere poteris. Fac misericordiã iniquo, non tanquam iniquo. Nam ipsum iniquum, in quantum iniquus est ne suscipias, id est, ne quasi intentione & amore iniquitatis illius suscipias eū. Nam & prohibitum est dari peccatori, & suscipere peccatores. Et quomodo omni petenti te da? Et quomodo si esurierit inimicus tuus ciba illum? Quasi contraria uidentur, sed aperiuntur in nomine Christi pulsantibus, & manifesta erunt quærentibus, ne tradas peccatori, & ne suscipias peccatorem, & tamen omni petenti te da. Et si peccator est qui te pe-

DE ELEEMOSYNA.

sit, da non tanquam peccatori. Quando das tanquam peccatori? Quando in quo peccator est, hoc tibi placet ut des, deum offendis. Paululum attēdat charitas uestra, donec euoluatur res etiam exemplis multum utilis ad intelligendum. Hoc dixi, cum esurierit nescio quis, si habes unde des, da, si uides dandum se, ad subueniendum da, ne pigrescant in hoc uiscera misericordiae, quia tibi homo peccator occurrit, tibi enim homo peccator occurrit. Cum dico: Occurrit tibi homo peccator, duo nomina dixi. Hec duo nomina non superflua sunt. Duo nomina, aliud quod homo, aliud quod peccator. Quod homo, opus est dei: quod peccator, opus hominis est. Da operi dei, noli operi hominis. Et quomodo, inquit, me prohibes dare operi hominis? Quid est dare operi hominis? Peccatori dare propter peccatum, placenti tibi propter peccatum. Et quis hoc faciet, inquit? quis hoc faciet? Utinam nemo, utinam pauci, utinam non publice. Qui uenatoribus donant, quare donant? Dicant mihi, quare donant uenatori? Hoc in illo amat, in quo nequissimus est, hoc in illo pascit, hoc in illo uestit ipsam nequitiam publicam spectaculis omnium. Qui donat histrionibus, qui donat aurigis, qui donat meretricibus, quare donat? nunquid & ipsi hominibus donant? Non tamen ibi attendat naturam operis dei, sed nequitiam operis humani. Vis uidere quid honores in uenatore quando illum uestis? Dicatur tibi, sis talis, amas illum, gaudes ad illum, uis quodammodo expoliare te, & illum uestire. Noli cum iniuria accipere, si tibi de meretricibus dicatur, tales sint filiae tuae. Iniuria est inquit. Quare iniuria est, nisi

D. B. E L E E M O S Y N A

quia illa iniquitas? quare iniuria? nisi quia illa tur-
 pitude. Non ergo donas cum non das fortitudini,
 sed turpitudini. Quomodo ergo qui uenatori do-
 nat, non homini donat, sed arti nequissimæ. Nam si
 homo tantum esset, & uenator non esset, non dona-
 res, honoras in eo uitium, non naturam. Sic contra,
 si des iusto, si des prophetæ, si des discipulo Chri-
 sti, aliquid cuius indiget, & nõ ibi cogites, quia disci-
 pulus Christi est, quia minister est dei, quia dispensa-
 tor est dei: sed cogites ibi aliud commodum tempo-
 rale, ut fortasse causæ tuæ necessarius quando fue-
 rit, uenalis tibi sit, quia ei aliquid porrexisti, iam tu
 non dedisti iusto, si sic dederis quam ille non dedit
 homini quando dedit uenatori. Res ergo chariss. in
 promptu posita est, & puto quia si obscura fuit, iam
 manifesta est. Ad hoc dominus te constrinxit cum
 diceret: qui receperit iustum, sufficeret, sed quia po-
 test recipi iustus alia intentione, cum putatur pro-
 desse posse ad aliquid temporale, forte ad supplen-
 dam cupiditatem, forte ad adiuuandum, ut homo cir-
 cumueniatur, aut opprimatur, quia tale ministerium
 de illo queris, forte propterea suscipis, negauit ti-
 bi mercedem iusti, nisi cum additamento. Ait enim:
 Qui receperit iustum in nomine iusti, mercedem iu-
 sti accipiet, id est, ideo recipiens quia iustus est, & qui
 receperit prophetam, non tantum receperit propheta-
 tam, sed in nomine prophetæ hoc in illo honorans
 quod propheta est, ad extremum, qui dederit calicem
 aquæ frigidæ uni ex minimis istis, tantum in no-
 mine discipuli, id est, propterea quia discipulus Chri-

DE ELEEMOSYNA:

fi est, propterea quia dispensator Sacramenti est, Amen dico uobis, non perdet mercedem suam. Quomodo ergo intelligis, qui receperit iustum in nomine iusti, mercedem iusti accipiet. Sic intellige, Qui receperit peccatorem in nomine peccatoris, perdet mercedem. Ergo fratres exercete misericordiam. Non est aliud uinculum charitatis, non est aliud uehiculum, quo perducamur in hac uita ad illam patriam.

Augustinus in psalmum centesimum quadagesimum sextum. Ergo estote exactores uestri, ne aliquid illi, qui in euangelio seruiunt uobis, non dicam petere cogantur, nam forte nec coacti petent, sed ne silentio uos arguant. Vnde scriptum est: Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Cum dicit qui intelligit super egenum & pauperem, non expectat ut petat. Intelligite super illum. Alius te querit indigens, alium tu debes querere indigentem. Vtrumque dictum est fratres mei. Et omni petenti te da, modo lectum est. Et alio loco scriptura dicit: Sudet eleemosyna in manu tua, quousque inuenias iustum, cui eam tradas. Alius est qui te querit, alium tu debes querere: nec eum qui te querit relinquant inane, omni enim petenti te da. Sed alius est quem tu debes querere. Sudet eleemosyna in manu tua quousque inuenies iustum cui des. Hieronymus in Ecclesiasten capite undecimo. Mittere panem tuum super faciem aquae: quia in multitudine dierum inuenies illum.

DE ELEEMOSYNA.

Ad eleemosynam cohortatur, quod omni petenti sit dandum, & indiscrete faciendum bene. Quomodo enim qui super irrigua seminat, fructum sementis expectat: ita qui largitur egentibus, non granum seminis, sed ipsum panem serit, fœnore quodam multiplicationem illius præstolās, & cum dies iudicij aduenerit, multo amplius quam dederat receptur⁹. Qui obseruat uentum non seminabit, & qui aspiciat nubes non metet. Qui considerat cui benefaciat, & non omni petenti se tribuit, sæpe præterit eum qui meretur accipere. Ex Neotorico Ecclesiasticis 11. Mitte panem tuum super transeuntes aquas, quia post tempora multa inuenies illum. Manet per metaphoram ad faciendam eleemosynam, eo quod nunc quicquid eleemosynæ fecerimus, suo tempore recepturi simus, etiam cum fœnore. Unde, inquit (Mitte panem tuum.) Confer quodlibet eleemosynæ genus quo necessitas egentis fratris possit subleuari. Nam hoc nomine panis intelliges (super transeuntes aquas) id est, in quoslibet egenos, sed præsertim in eos qui more profluentium aquarum, nunquam in eodem loco consistentium, nusquam certam habent sedem, sed oberrant hospites, à gente ad gentē, à regione ad regionem, ubique quærētes, unde miseram uitam sustineant. Aut nomine transeuntium aquarum, accipe quosuis uere pauperes, siue fixas sedes habeant, siue non. Et in hunc sensum, intellige cum hortari, ut substantiam nostrā largiamur pauperibus & indigentibus, propter ea quod sicut semen iactum in terram, quæ ad profluentes aquas sita est, felicius prouenit, multoque plus frugum p-

DE E L E E M O S Y N A.

fert, ita si quid contulerimus in pauperem, uereque indigentem, multo plus meritorum conferenti producturum est apud Dominum, cum in alteram uitam peruentum fuerit: quam si idē contulerimus in amicos & cognatos, siue alios quoscunque qui nullo modo indigent. Et hoc est, quod subiungitur. (Quia post tempora multa, inuenies illum) id est, mitte, inquam, panem super transeuntes aquas, quia non miseris frustra, ita ut pereat. Imo (post tempora multa) in fine rerum, ubi tempora omnia decursa fuerint, (inuenies illum) recipies ex eo mercedem, multo utique uberiolem, quam id erit quod largitus eras, & quam reciperes, si ipsum illud largitus fuisses in cognatos & amicos non indigentes. Cui consonat illud Christi, cum facis prandium aut cœnam, noli uocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque uicinos, neque diuites, ne quā & ipsi uicissim te inuitēt, ut fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuū uoca pauperes, debiles, claudos, & cæcos, & beatus eris, quia non possunt retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Ex alio item: Quę sunt transeuntes illę aquę, nisi uilissimi quique, qui ita hic prætereunt, ut nulla ex eis ad nos reditura credamus commoda? En super illos potissimum sunt mittendi panes. Manent enim uere, & licet prætereire uideantur, in tempore tamen quo maxime necessarij comparent, ac coram iudice nos excusant, inque æterna recipiunt tabernacula.

*Quamlibet ignotis & longe diffitis etiam
subueniendum.*